

Um útisetar og tilflytara

“HVÍ ERU HVÍT FÓLK ÚTISESTAR, TÁ RESTIN AV OKKUM ERU TILFLYTARAR?” SOSIALAKTIVISTURIN OG RITSTJÓRIN MAWUNE REMARQUE KOUTONIN ÚR TOGO SETUR HENDA SPURNING Á HEIMASÍÐUNI HJÁ THE GUARDIAN UM VIKUSKIFTIÐ

Knut Håberg Eysturstein

Hesin einfaldi og viðkomandi spurningur tekur samanum og lýsir hugtök í samband við menniskjaliga flyting og ferðing. Koutonin leggur

fyrir við at staðfesta, at í orðatilfeinginum um menniskjaliga flyting eru framvegis nøkur hierarkisk orð, og eitt teirra er hugtakið “expat”. Tað, sum á føroyskum verður til “útiseti”. Hann vísir á, at enska orðið er stytting fyrri “expatriate” og lýsir persón, ið býr antin fyribils ella varandi í einum øðrum landi, enn har viðkomandi er uppvaksin. Orðið er samanseting av “ex” (úti úr) og “patria” (land, faðirland). Á føroyskum: útiseti. Ein, ið er útlagin.

Út frá hesi allýsing kundi ein trúð, at ein og hvør, ið fer uttanlands at starvast, er ein “útiseti”. Óansæð húðarlit ella tjóðskap. Sambært Koutonin er hetta er tó ikki støðan í veruleikanum: “útiseti” verður einans nýtt um vesturlendsk hvít fólk, ið fara uttanlands í arbeidssørindum. Øll onnur fólkasløg eru “immigrants”. Tað sum á føroyskum verður til “tilflytari” ella “innvandrarar” í gerandistalu. Hetta seinna hugtakið er komið úr donskum, men nógv av okkara kjaki um tilflytara tekur støði í donskum viðurskiftum, og verður hugtakið av tí sama nógv nýtt.

Útisetamentan í París

Í lötuni eru eg og daman búsitandi í París í nakrar mánaðir. París telist mill-

Sylvia Beach [t.v.] stovnaði og átti upprunliga Shakespeare and Co. bókahandilin, ið útgav skaldsøguna Ulysses hjá James Joyce [t.h.] 1922.

um heimsins mest multietnisku býir. Søguliga sæð hevur Frakland verið “síðsta bastión” áðrenn Atlantshav, og tí eru nógv fólk komin her á teirra ferð vestureftir. Sum fyrrverandi imperium hevur Fraklandi eisini tikið ímóti borgarum frá sínum fyrrverandi koloniam. Hetta fjølbroytnið endurspeglar í gøtunum í París, ið eisini er

ein mentanarliga og intellektuelt ríkur býur. Listasøvn, sjónleikahús, biografar, konserthøli og bókahandlar í hundratali.

Innan bókahandilsvirksemið í býnum finst ein submentan av bókhandlum, ið spesialisera seg í at selja enskar bókur. Kannar ein hesar handlar nærri, sæst skjótt ein romantisk frásøgn um, at teir eru mannaðir av “expats”, t.e. útisetum

úr ensktmæltum londum. T.d. eru starvsfólkini í handlunum San Francisco Books og Berkeley Books of Paris útisetar úr Kalifornia í USA. Kendasti enski bókhandilin í býnum er Shakespeare & Co. nærhendis Notre Dame kirkjuni, og hesin nógv vitjaði handil hevur tað sum part av sínum konsepti, at vallarar og útisetar av øllum handa slag koma at